

Sisällys

1 Lääkäriprofessio ja professionalismismi lääkärin työssä – ihanne ja ongelmat 9

AMOS PASTERNAK

Professio	9
Professionalismi (professionaalisuus)	11
Professionalismin komponentit	13
Arvojen listauksen rinnalle tarvitaan kollegiaalisuutta	15
Kollegiaalisuus ja lääkärin koulutus.....	17
Professiolle on tärkeä rooli työssä kansanterveyden edistäjänä... ..	18
Lääkärin työ ja professio muuttuvat ajassa	19
Onko professionalismismi siis uhattuna?.....	20
Eutanasian salliminen uhkaa lääkäriprofession etiikkaa ja yhtenäisyyttä	22
Miten professionaalisuuden toteutuminen tulisi turvata vai pitäisikö?.....	24

2 Lääkäri yhteiskunnan palvelijana..... 27

HEIKKI PÄLVE

Professio ja autonomia	27
Lääkäri yhteiskunnan palvelijana eilen ja tänään	28
Talous määrittää lääkärin toimintaa yhteiskunnan palveluksessa.....	29
Lääkäriys, palkka ja työaika	31
Luottamus lääkärin työssä.....	32
Muuttuvat arvot haastavat ja edellyttävät profession yhteistä arvopohjaa.....	34

3 Lääkärin ammatti-identiteetin kehittyminen – oppia ikä kaikki..... 36

RISTO PELKONEN

Lääkäriksi kasvaminen	36
Ensi sijalla potilaan paras.....	38
Lääkärin ammattia arvostetaan ja se vetää opiskelijoita puoleensa.....	39
Hiljainen tieto – lääkärintyön humanistinen ulottuvuus	40
Keskeistä on mallista oppiminen	42
Yhdessä tekeminen ja työtoveruus.....	43

4 Lääketieteen erikoistuminen ja lääkäriprofession yhtenäisyys – yleislääketiede esimerkkitaipauksena..... 45

RAIMO PUUSTINEN

Lääketieteen erikoisalojen synnystä	45
Yleislääketiede lääketieteen erikoisalaksi.....	47
Lääkäriprofession sisäinen yhtenäisyys.....	50
Erikoistuminen ja lääkäriprofession sisäiset jännitteet	51
Muita jännitteitä ja jakolinjoja.....	53
Etiikka eheyden ytimenä	54

5 Näyttöön perustuva lääketiede ja lääkärin harkinnan vapaus 56

HARRI HEMILÄ

Näyttöön perustuvan lääketieteen synty	56
Kukaan lääkäri ei ehdi itse perehtymään kaikkeen mitä julkaistaan	57
Lääketieteessä on monenlaisia näyttöjä hoitojen tueksi	58
Näytön puute ei välttämättä rajoita lääkärin autonomiaa.....	60
Näyttöön perustuvia ja perustumattomia ohjeita Käypä hoito -suosituksissa	61
Lääkäri hoitaa potilasta eikä tautia	63
Lääkäri harkitkoon potilaansa parhaaksi.....	65

6 Potilaan autonomia ja lääkärin työ..... 67

VEIKKO LAUNIS

Potilaan autonomian synty ja kehitys.....	67
Lääkärin professio ja potilaan hyvä	69
Potilaan autonomian rajat.....	72
Potilaan autonomia ja potilas-lääkärisuhde	73
Autonomia ja kompetenssi	76

7 Potilaan vastuu terveydestään 79

JAANA HALLAMAA

Kerralla kuntoon!	79
Kuinka vastuuta voidaan määrittää	80
Terveys hyvänä	83
Kuka vastaa kenenkin terveydestä	88
Professio potilaan tukena	94
Sub conditio humana.....	98

8 Lääkäri terveydenhuollon johtajana – kollegiaalisuus ja yhteiskuntavastuu 100

MATTI LEHTO

Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat?.....	101
Onko lääkärijohtaja lääkäri vai johtaja? – Lääkärijohtaja lääkäriprofession jäsenenä	103
Miten säilyttää solidaarisuus omaa ammattikuntaa kohtaan?	105
Miten saavuttaa ja pitää luottamus organisaation eri ammattikunnissa?	107
Oikeudenmukaisen ja empaattisen johtamisen merkitys.....	109
Lääkärijohtajan vastuut – potilas, budjetti ja lääkäriprofession...	110
Onko etiikka koetuksella, kun järjestäjä varaa liian vähän varoja tuottajan tarpeisiin?.....	112

9 Tietotekniikka potilaiden ja lääkäreiden käytössä..... 114

ILKKA KUNNAMO

Miten hallitaan tietämyksen ja datan määrän kasvu	114
Potilas tiedon käyttäjänä	116
Geneettisen tiedon käyttö ei ole ongelmattonta	117
Virtuaalikontakteista valtavirtaa?	118
Väestön hoitajaksi	119
Dataa ja tietämystä kartuttavat kaikki	120
Kuka päättää hoidosta	121
Hoitosuunnitelma	123
Hoidon kustannusvaikuttavuus päätöksenteossa	125
Lääkäriprofession avainasemassa	126

10 Lääketeollisuus ja lääkärit..... 127

PÄIVI RUOKONIEMI, PEKKA KURKI

Lääketeollisuus Suomessa ja suomalainen lääkäri	127
Vaikuttavan vuorovaikutuksen eri muodot	129
Lääkäri on taloudellinen vaikuttaja	131
Luotettava lääkeinformaatio ja lääkäreiden täydennyskoulutus	133
Tie kohti tasapainoa.....	134

11 Lääkäri ja yksityinen terveyspalvelujen tuottaja 137

RAIMO PUUSTINEN

Terveydenhuollon mallimaasta terveyskeskuslääkäripulaan ...	138
Yksityisten lääkäriyritysten nousu	139
Terveydenhuolto on poliittista	140
Yksityinen terveyspalvelujen tuottaja julkisesti rahoitetussa järjestelmässä – uhka lääkäriprofession yhtenäisyydelle?.....	141

Profession eheys, työn laatu ja taloudelliset vaatimukset	146
Profession itsesääntely	147
12 Lääkäri ja asiantuntijuus yhteiskunnallisen keskustelun murroksessa	150
<i>TIINA MERIKANTO</i>	
Tapaus 1. Ylilääkärin kohtaaminen	150
Tapaus 2. Sikavirus sai aikaan muutakin kuin pandemian.....	152
Uudenlaista asiantuntijuutta tarvitaan	154
13 Lääkäri ja media	157
<i>HANNU OLLIKAINEN</i>	
Tieteellinen julkaiseminen.....	158
Lääkäri edustaa aina lääkärikuntaa.....	159
Lääkärin mediasuhteet	160
Miten toimitukset toimivat – ja miksi?	164
Päätöimittajan puheilla.....	168
Lääkäri kaupallisen viestin viejänä	170
Lääkäri radiossa ja televisiossa	171
Some on median villi erämaa	173
Lääkäri mediassa omistajana ja päättäjänä	175
Kirjoittajat	177